Eclesiastul - Comentarii Jean Koechlin

Cartea Eclesiastul poate fi rezumată prin aceste cuvinte ale Domnului Isus: „Oricui bea din apa aceasta îi va fi iarăşi sete“ (Ioan 4.13). Fântâna din Sihar este imaginea lumii aride şi amăgitoare, unde nu se poate găsi o fericire de durată. Cea mai mare parte a oamenilor seamănă cu sărmana samariteancă. Nu sunt gata să primească apa vie, darul fără plată al Fiului lui Dumnezeu, decât după ce, de nenumărate ori, vor fi făcut experienţa că „apa“ de pe pământ nu poate în niciun fel potoli setea sufletului (comp. cu Ieremia 2.13). Ei bine, această experienţă a fost făcută; ea se găseşte consemnată în această carte pentru ca noi să nu mai avem nevoie să o începem din nou! Şi a fost făcută de cineva care, prin înţelepciunea şi prin măreţia lui, era şi calificat să cerceteze „tot ce se face sub ceruri“ (v. 13). Eclesiastul (sau Predicatorul) nu este altul decât Solomon, împărat la Ierusalim. Mărturia lui are întotdeauna aceeaşi valoare, pentru că „nu este nimic nou sub soare“ (v. 9). Multe lucruri, fără-ndoială, şi-au schimbat înfăţişarea, însă inima omului a rămas identică, iar consecinţele păcatului sunt întotdeauna acolo: „Ce este strâmb nu poate fi îndreptat şi ce lipseşte nu poate fi numărat“ (v. 15).

Eclesiastul şi-a pus inima întâi să cunoască. Şi câte lucruri pasionante a descoperit el în toate domeniile: în arte, în ştiinţe, în turism, în arheologie…! Astăzi, acestea sunt puse la îndemâna tineretului prin mijloace moderne. Cu cât mai mult înaintează însă Înţeleptul în cercetările sale, cu atât mai arzătoare îi devin problemele şi cu atât mai descurajat ajunge. Spiritul omenesc este prizonier între zidurile propriilor raţionamente. Singur Cuvântul lui Dumnezeu eliberează gândirea şi comunică adevărata cunoştinţă. Preocupare neplăcută, chinuitoare, obositoare! – aceasta a fost trista concluzie a Înţeleptului (cap. 1.13,18; 12.12)!Atunci să nu ne mai gândim la altceva – vorbeşte el cu sine – decât la plăcerile vieţii (cap. 2.1-3)! Însă şi acolo experienţa lui se întoarce în loc; deşertăciune şi nesăbuinţă sunt cuvintele care o rezumă de astă dată. Orice bucurie omenească este alterată din start de sentimentul că nu este durabilă (Proverbe 14.13).Ar putea atunci abundenţa de bunuri pământeşti să dea satisfacţie? Cine oare avea oportunităţi mai mari decât Solomon să acumuleze şi să administreze bogăţii, desăvârşind „lucruri mari“, pe care ambiţia omenească nu încetează să şi le propună? (2 Cronici 9.22…). Să ascultăm însă cum le apreciază el în final: „deşertăciune şi goană după vânt“ (v. 11).

„Ce folos are omul din toată truda…?“ era prima întrebare pusă de Eclesiast (cap. 1.3). „Niciun folos“ a răspuns versetul 11. În ce priveşte prezentul, se frământă, zilele lui sunt durere, iar îndeletnicirea lui, trudă; nici noaptea nu are odihnă (v. 22, 23). Iar cât despre viitor, realizează că nimic nu este stabil.În faţa acestui tablou disperant (v. 20), ce va face copilul lui Dumnezeu? Lui nu-i este interzis să iubească viaţa şi să vadă zile fericite aici, pe pământ. Aceasta însă nu va fi străbătând lumea în căutarea unei fericiri iluzorii. Partea lui este să împlinească aceste cerinţe: „…să-şi păzească limba de rău, … să facă binele, … să caute pacea…“ (1 Petru 3.10,11; când nu suntem fericiţi, îi acuzăm atât de liber pe alţii!). Pe de altă parte, munca este necesară, dar ea trebuie făcută paşnic, împlinită pentru Domnul, nu pentru a ne servi propria ambiţie (2 Tesaloniceni 3.12; Coloseni 3.23-25). Dragi prieteni, fie ca nimeni să nu se întrebe: Care este scopul muncii mele? Pentru că lucrurile nu au nicidecum aceeaşi înfăţişare atunci când sunt privite în lumina soarelui ca atunci când sunt privite în lumina eternităţii. Numai veşnicia va arăta ce este cu adevărat de folos.

Dumnezeu rânduieşte „timpul“ tuturor făpturilor Sale. Astfel, El a determinat data naşterii noastre şi pe cea a tuturor evenimentelor din viaţa noastră. Asemeni psalmistului, creştinul poate spune cu încredere: Doamne, „zilele mele sunt în mâna Ta“ (Psalmul 31.15). La ceea ce El a făcut, „nu este nimic de adăugat … şi nimic de scăzut“ (v. 14). „El a făcut orice lucru frumos la timpul său“ (v. 11); creaţia a ieşit perfectă din mâinile lui Dumnezeu. Însă oricare-ar fi minunile încă vizibile astăzi în natură, noi tot nu o putem admira în splendoarea şi în prospeţimea ei străveche. Omul a întinat-o şi a degradat-o prin răutatea lui (v. 16); a supus-o deşertăciunii (Romani 8.20). Spinii şi pălămida îi aduc aminte de căderea lui (Geneza 3.8). În plus, în mijlocul naufragiului produs de păcat, omul însuşi nu subzistă decât ca o tristă epavă a binecuvântărilor sale trecute. Şi versetul 20 evocă, în cele din urmă, sentinţa din Geneza 3.19: „Ţărână eşti şi în ţărână te vei întoarce“. Acest „un timp pentru a muri“ (v. 2) expiră pentru fiecare, adesea mult prea curând decât ne-am închipui. Drag cititor, dacă încă nu eşti mântuit, să ştii că de asemenea există un timp pentru a te întoarce la Dumnezeu, şi acesta este astăzi!

Pentru ce nedreptatea? Pentru ce mizeria? Pentru ce asuprirea? Pentru ce conflictele de care este plină lumea? Se fac eforturi pentru a se soluţiona aceste probleme prin doctrine sociale şi economice; eforturi pentru a se remedia prin conferinţe internaţionale… Singura explicaţie adevărată însă nu este dată niciodată, pentru că omul, în orgoliul său, refuză să o recunoască: starea sa de păcat. Domnul, departe de a fi indiferent la toate aceste suferinţe (Plângeri 3.34-36), Se foloseşte de necazul oamenilor pentru a Se arăta ca singurul Mângâietor adevărat (2 Corinteni 1.3; Isaia 51.12).Începând cu versetul 4, Predicatorul (Eclesiastul) analizează diferite forme ale „lucrului rău care se face sub soare“ şi de fiecare dată se face auzită concluzia: deşertăciune, goană după vânt, preocupare neplăcută (finalele v. 4, 6, 8, 16). Reflexiile lui au o deschidere generală; până şi lumea le recunoaşte adesea înţelepciunea. Versetul 6 afirmă, de exemplu, că odihna duhului împreună cu o situaţie modestă valorează mai mult decât „amândouă mâinile pline“ împreună cu chin (vezi şi 1 Timotei 6.6). Dacă, din punct de vedere omenesc, o asociere oferă mai multe avantaje şi chiar plăcere în muncă, în umblare sau în luptă (v. 9-12), pentru creştin, adevărata forţă constă întotdeauna în comuniunea lui personală cu Domnul.

Versetele 1 şi 2 reamintesc ce este cuvenit în prezenţa lui Dumnezeu. Să veghem ca atitudinea şi ţinuta noastră la strângerile frăţeşti să fie respectuoase şi modeste. Teama de Dumnezeu trebuie să-l caracterizeze pe cel credincios în orice moment şi nu avem dreptul la nicio «destindere» (ieşire de sub această teamă de Dumnezeu), sub pretextul că astăzi suntem în libertatea harului.Începând cu versetul 10 se vorbeşte din nou despre bogăţii. „Cine iubeşte argintul nu se va sătura de argint…“. Un avar seamănă cu unul care caută să-şi potolească setea cu apă din mare. Cu cât bea mai mult, cu atât setea sa devine mai intensă. Aşa este înşelăciunea bogăţiilor (Matei 13.22). Avem impresia că ne servim de ban, dar în realitate noi suntem sclavul lui. Una din două: bogăţiile ori sunt păstrate de cei care le stăpânesc, în detrimentul lor spiritual (v. 13), ori pier fără să fi fost de vreun folos cuiva (v. 14; Iacov 5.3)! În final, mai devreme sau mai târziu, omul va trebui la moarte să se despartă de ele (v. 15). «Un giulgiu de înmormântare nu are buzunare», a afirmat cineva. Comorile strânse în mormintele antice nu i-au urmat pe proprietarii lor dincolo.Versetele din 1 Timotei 6.17-19 cuprind reglementarea perfectă, pentru creştin, cu privire la această problemă a bogăţiilor.

„În adevăr, orice om care stă în picioare este numai o suflare… În adevăr, omul umblă ca o umbră; în adevăr, se frământă în zadar, îngrămădeşte bunuri şi nu ştie cine le va strânge…“. Experienţa Eclesiastului confirmă aceste certitudini din Psalmul 39.5,6. Omul, mediul lui, activitatea lui, toate acestea sunt trecătoare. Numai sufletul său există pentru totdeauna şi, în general, tocmai de suflet se ocupă cel mai puţin. „Toată truda omului este pentru gura lui“; sufletul nu i se satură cu bunuri (v. 7). Domnul ne relatează istoria acelui bogat care-şi înşela

propriul suflet, oferindu-i bunuri pământeşti (Luca 4.4; 12.6-20). Nu avem o strângere de inimă când ne gândim la multitudinea de existenţe irosite, la cumulul de abilităţi şi de energii consacrate, pentru ce? … pentru a urmări încoace şi încolo ţeluri la fel de inconsistente şi de trecătoare ca şi vântul nestăpânit. Chinuindu-se astfel, fără odihnă (v. 5) şi fără fericire (v. 6), aceste vieţi vor fi trecut „ca o umbră“ (v. 12) şi totuşi vor trebui să-I dea socoteală lui Dumnezeu. Creştini, aceasta trebuie să ne deschidă şi nouă ochii! Nu vom mai avea ocazia să ne reîncepem viaţa. Să fie deci folosită în întregime pentru Domnul!

Predicatorul a cercetat lumea. Ce a văzut el pretutindeni? Deşertăciune, suferinţă, dezordine şi nebunie. O întrebare se ridică atunci pentru Înţelept: cum trebuie să se comporte el într-o asemenea stare de lucruri în care nu poate schimba nimic? Sub formă de maxime care amintesc de cartea Proverbe, Eclesiastul ne dă acum sfaturi ale înţelepciunii şi ale chibzuinţei.Să nu ne ferim de casa de jale (v. 2-4)! Ea ne va aduce aminte de cât de firavi suntem şi ne va da un plus de seriozitate. Vederea durerii altora ne va sensibiliza inimile şi poate ne va inspira cuvinte de simpatie, potrivite să îndrepte spre Domnul gândul celor întristaţi.Să urmărim şi alte recomandări: „Nu te grăbi să te mânii în duhul tău“. Mânia este deseori fiica grabei şi merge însoţită de nebunie (v. 9).„Nu spune: Cum se face că zilele de mai înainte erau mai bune decât acestea?“ (v. 10; Judecători 6.13). «Să nu credem că astăzi este mai dificil să-L urmăm pe Domnul decât în zilele părinţilor sau ale bunicilor noştri… Resursele pe care aceştia le-au găsit în Cuvântul Său şi în comuniunea cu El ne stau şi nouă la dispoziţie pentru a ne conduce într-o lume care, din punct de vedere moral, nu s-a schimbat.» (G.A.).

Ce semnifică recomandarea pe care o găsim în versetul 16? Cumva că riscăm să devenim prea riguroşi în umblarea noastră? Cu siguranţă nu înseamnă aceasta! Nu vom avea niciodată o conştiinţă prea sensibilă. Există însă un pericol căruia îi cad victimă deseori cei de curând întorşi la Dumnezeu: acela de a fi exageraţi în atitudinile sau în cuvintele lor, acestea depăşind măsura credinţei pe care o au. În acelaşi timp îi critică cu uşurinţă pe ceilalţi creştini, iar aceasta pur şi simplu deoarece încă nu se cunosc pe ei înşişi (Romani 12.3).Versetul 21 ne prezintă cealaltă latură, a criticilor cărora, de data aceasta, noi înşine le suntem ţinta. Dacă avem aprobarea Domnului, nu trebuie să le punem la inimă. „Cel care se teme de Dumnezeu iese din toate“ (v. 18), este învăţat să facă faţă situaţiilor celor mai periculoase. Printre aceste pericole, versetul 26 menţionează „femeia a cărei inimă este (ca nişte) laţuri … şi ale cărei mâini sunt lanţuri“. Cel care-I este plăcut lui Dumnezeu (adică acela care se teme de El şi Îl ascultă) poate avea încredere că va fi păzit şi că va scăpa, dar „cel păcătos va fi prins de ea“. Două istorii opuse ilustrează acest avertisment: cea a lui Iosif (Geneza 39.7…) şi cea, tragică, a lui Samson trădat de Dalila (Judecători 16.4…). Tineri creştini, să medităm mai mult asupra acestor două exemple!

„Pentru orice lucru este un timp şi o judecată“ (v. 6). Atunci când un candidat are de susţinut un examen, două zile sunt importante: cea a probelor şi apoi cea a rezultatelor. Timpul pe care Dumnezeu i-l alocă fiecăruia pe pământ corespunde celei dintâi dintre aceste zile; cea a judecăţii însă va veni inevitabil. Păcătosul, în inconştienţa lui, profitând de faptul că „sentinţa împotriva unei fapte rele nu se execută imediat“ (datorită răbdării lui Dumnezeu), înmulţeşte relele (v. 11) … şi nenorocirile (v. 6). „Omul nu-şi cunoaşte timpul“ (cap. 9.12; Ieremia 8.6,7), nici „ce va fi“ (v. 7), pe când înţeleptul, învăţat de Dumnezeu, pricepe toate lucrurile (v. 1; 1 Corinteni 2.15,16). Asemeni lui Pavel, gândul referitor la tribunalul lui Hristos îi dă teamă. Înţelegând însemnătatea timpului actual, solemnitatea judecăţii (v. 5), el caută cu înflăcărare să-I fie plăcut Domnului (2 Corinteni 5.9-11). Eclesiastul nu a avut, ca noi, revelaţia cu privire la viitor. El cunoştea, cu toate acestea, importanţa acestei temeri de Dumnezeu şi afirmă că „totul va fi bine pentru cei care se tem de Dumnezeu“ (v. 12). Ei vor întâmpina probabil persecuţia, dar nimeni nu va avea puterea să le întemniţeze duhul (v. 8, 9). Nimic nu-i va putea despărţi de dragostea lui Hristos (Romani 8.35).

„Toate sunt la fel tuturor…“, declară versetul 2. În viaţa fiecăruia, Dumnezeu îngăduie o succesiune de evenimente – pe care noi le numim, după caz, fericite sau nefericite – ca să vadă dacă vreunul dintre acestea va întoarce spre El inima făpturii Sale. De altfel, Domnul n-a promis niciodată că cel credincios va fi scutit de încercări după convertirea sa. Însă diferitele împrejurări din viaţă, care ne afectează sănătatea, munca sau familia, sunt ocazia de a arăta în ce fel credinţa creştină schimbă felul nostru de a le traversa. După un eşec la examen, de exemplu, acolo unde un tânăr necredincios va vorbi de neşansă sau de nedreptate, copilul lui Dumnezeu va recunoaşte mâna sigură şi înţeleaptă a Tatălui său ceresc. „Alergarea nu este pentru cei iuţi, nici lupta pentru cei puternici“ (v. 11; comp. cu Romani 9.16). Omul lui Dumnezeu este cel care le câştigă. 2 Timotei 4.7 ne prezintă un bătrân întemniţat, sărac, care-şi isprăvise alergarea şi luptase lupta cea bună.Parabola omului sărac şi înţelept (v. 13-15) ne îndreaptă privirile spre Isus. El ne-a eliberat de Vrăjmaşul cel puternic (comp. cu Evrei 2.14,15). Este o invitaţie pentru noi, acum, să nu fim nerecunoscători, nici uituci ca locuitorii acelei mici cetăţi, ci să ascultăm cuvintele Sale (v. 15, 16; 1 Corinteni 11.24).

Să luăm bine seama la acest panou de avertizare din versetul 8: „pe cel care răstoarnă o împrejmuire îl muşcă un şarpe“. Dumnezeu a pus în jurul fiecăruia dintre noi bariere de protecţie (de exemplu, autoritatea părinţilor sau a educatorilor). El ştie ceea ce se află de cealaltă parte a împrejmuirii. Noi ne imaginăm uneori că sunt avantaje de care El ne privează. Dar nu! Ceea ce El doreşte este ca noi să evităm o muşcătură periculoasă. Şarpele pândeşte, şi lui nu-i trebuie nicidecum o spărtură largă pentru a se putea strecura. Puţin păcat, „puţină nebunie“ (v. 1), de ajuns pentru a compromite mărturia copilului lui Dumnezeu (comp. cu 1 Corinteni 5.6) şi pentru a înlocui mireasma lui Hristos cu mirosul greu al putrezirii (Galateni 6.8)!Nebunia celor care guvernează este deosebit de detestabilă (v. 5…). Ea are consecinţe asupra tuturor celor care le sunt supuşi: unii ajung victimele lor, alţii ajung să le urmeze exemplul rău (de exemplu: 2 Împăraţi 21.9,16). Aceasta însă nu este un motiv pentru a vorbi de rău autorităţile, nici măcar pentru a gândi rău despre ele (v. 20). Dimpotrivă, datoria noastră creştină este de a ne ruga pentru stăpâniri (1 Timotei 2.1,2).Versetul 12 ne vorbeşte despre Hristos, Cel Înţelept prin excelenţă. „Toţi … se minunau de cuvintele de har care ieşeau din gura Lui“ (Luca 4.22).

„Faţa apelor“ ar putea părea locul cel mai puţin adecvat pentru a răspândi acolo pâinea (v. 1). Această pâine însă este Cuvântul vieţii, iar apele ne vorbesc despre lume, în starea ei de tulburare şi de agitaţie. Şi este bine că Domnul ne cheamă să răspândim evanghelia cu largheţe (v. 2), fără să privim la greutăţi (v. 4), fără să punem întrebări (v. 5; Ioan 3.8) şi fără să slăbim ritmul (v. 6). Iar dacă avem tendinţa apoi să ne atribuim vreun merit, să ne amintim de sfârşitul versetului 5: „Dumnezeu, care face totul“. Versetul 3 evocă harul, esenţa evangheliei (Isaia 55.10,11), însă – în aceeaşi măsură, de fapt – anunţă şi judecata.„Bucură-te, tinere, în tinereţea ta, … umblă pe căile inimii tale…“ – este filosofia multor tineri nepăsători. Sfârşitul frazei însă este o adevărată provocare la a-i aduce să reflecteze: … „dar să ştii că, pentru toate acestea, Dumnezeu te va chema la judecată“ (v. 9). «Da, Dumnezeu îţi va cere socoteală pentru fiecare nebunie de-a ta. Pentru cine şi pentru ce ai trăit? „Toate acestea“ nu se mărginesc la pământ. Există un Dumnezeu şi acest Dumnezeu este Judecător.» (H.R.). Prieten cititor încă neîntors la Dumnezeu, fie ca acest avertisment să te conducă la versetul 1 din capitolul 12!

„Adu-ţi aminte de Creatorul tău în zilele tinereţii tale“ (v. 1). Acesta este momentul favorabil pentru a ne întoarce la Domnul şi pentru a ne pune toate capacităţile în serviciul Său; cu vârsta, puterile scad şi inima tinde să se împietrească. Versetele 2-7 evocă într-un mod alegoric bătrâneţea şi moartea.Vine şi concluzia cărţii, în mod tragic identică cu introducerea (v. 8; comp. cu cap. 1.2). Cât de mult ar trebui să-I

mulţumim Domnului că această carte prezintă numai o latură a adevărului! La revelaţia Dumnezeului judecător (v. 14) se adaugă astăzi cea a Dumnezeului Mântuitor. Iată de ce, mai mult decât oricare alta, această parte a Scripturii nu trebuie separată de contextul Cuvântului divin! Diferitele „culegeri“ ale Bibliei „sunt date de un singur Păstor“, toate dictate de acelaşi Duh (v. 11). Să lăsăm ca aceste cuvinte, toate împreună, asemeni unor „ţepuşe“ sau „piroane înfipte“, să pătrundă în conştiinţa noastră, pentru a o face sensibilă la mântuire. Spre deosebire de cărţile oamenilor, Cuvântul lui Dumnezeu nu ne va obosi niciodată, dacă-l studiem cu rugăciune (v. 12). El ne va învăţa care este „datoria oricărui om“: să se teamă de Dumnezeu şi să păzească poruncile Lui. Toate celelalte nu sunt decât deşertăciune.

clickbible.org